

Beleef de natuur!

Jaarverslag 2013

In dit jaarverslag staan de belangrijkste ontwikkelingen binnen de afdeling Oost-Achterhoek van het IVN in het jaar 2013 beschreven.

Uitvoering meerjarenplan 2011-2016

In voornoemd meerjarenplan staat dat het bestuur jaarlijks in het jaarverslag verantwoording aflegt over de uitvoering van dit '7-puntenplan'. Onderstaand gaan we per punt in op wat er ter uitvoering van het meerjarenplan in 2013 is gebeurd. In de 'blokken' staat *cursief* de tekst uit het jaarplan opgenomen.

Thema avonden

1. *In Eibergen, Neede, Groenlo, Lichtenvoorde en Winterswijk worden gevarieerde thema avonden gehouden. De avonden zullen op onze website en in de week- en dagbladen worden vermeld. Het is de bedoeling dat ook niet leden deze bijeenkomsten bezoeken om meer mensen met ons nuttige educatieve werk te bereiken.*

In 2013 zijn 8 thema avonden gehouden, afwisselend in Eibergen, Winterswijk, Neede, Lichtenvoorde en Groenlo. Het ritme zit er nu goed in en de samenwerking met de KNNV verloopt plezierig. De bezoekersaantallen blijven stijgen en de onderwerpen zijn mooi gevarieerd.

Publiciteit

2. *De werkgroepen en het bestuurslid PR gaan er alles aan doen om de communicatie nog beter op elkaar af te stemmen. Tijdens het overleg met het bestuur en de coördinatoren van de werkgroepen worden de programma's besproken om deze zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Op dit moment bieden we geïnteresseerden onze jaarfolder aan na afloop van de wandeling en via een stand in alle bibliotheken binnen ons werkgebied. De mogelijkheid van elektronische nieuwsbrieven en de inzet van nieuwe sociale media voor belangstellenden wordt verkend en uitgewerkt.*

Publiciteit/communicatie is een vast punt op de agenda. De coördinator van werkgroep PR verzorgt ook de persberichten. We zijn regelmatig in de media te vinden. Ook krijgen geïnteresseerden per mail uitnodigingen voor diverse activiteiten.

Er is in 2013 gewerkt aan een nieuwe lay-out van de website en ook de Gentiaan is natuurlijk een niet weg te denken medium.

Onze folders worden ook in de folderstandaards in de Kruidenhof te Mallum aangeboden.

Kwaliteitsverbetering

3. *We stellen alles in het werk om onze kwaliteit in de diverse diensten die we bieden naar een zo hoog mogelijk niveau te brengen. We organiseren (Natuurgidsen)cursussen van een steeds hoger niveau. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat de gidsen elkaar positief stimuleren om meer kennis te vergaren. Dit merken we bij de kwaliteit van de gegidste*

wandelingen, maar ook bij de begeleiding van de jeugd. Ook hier worden steeds nieuwe ideeën uitgewerkt.

In januari 2013 is de derde gidsencursus van start gegaan met 25 deelnemers. Aan het einde van dit jaarverslag kunt u een kort verslag daarvan vinden.

Beleidsbeïnvloeding

4. *Het bestuur heeft één lid dat zich bezig houdt met beleidsbeïnvloeding. Zij zorgt dat de standpunten van het IVN goed, helder en duidelijk worden gecommuniceerd met de beleidsbeslissers van de gemeenten binnen ons werkgebied. In de gebiedscommissie Oost Gelre hebben we een afgevaardigde zitten. In Berkelland zoeken we rechtstreeks contact met de collegeleden die verantwoordelijk zijn voor natuur- en milieu zaken. Zo wordt ervoor gezorgd dat deze zaken goed onder de aandacht blijft.*

Omdat het moeilijk is om namens alle leden van onze IVN-afdeling te spreken met colleges van B&W en andere organisaties proberen we vooral de ontwikkelingen te volgen. In overleg met bestuur en coördinatoren bepalen we over welke onderwerpen we gaan inspreken bij de gemeenten. De gebiedscommissie Oost-Gelre is in 2013 opgeheven.

Netwerk

5. *Door de jaren heen hebben we gelukkig al een goed netwerk kunnen opbouwen. We willen dit netwerk nog steeds uitbreiden want dat is een onmisbaar onderdeel voor de vereniging. Het belang van samenwerking tussen de regionale IVN afdelingen en de andere regionale 'groen-clubs' worden hierbij steeds belangrijker. Hierin gaan we actief stimuleren.*

Onze samenwerking met de KNNV afdeling Oost-Achterhoek breiden we uit, van de gezamenlijke thema-avonden naar een aantal gezamenlijke wandelingen in Winterswijk en omgeving. Jaarlijks is er een bestuurlijk overleg tussen IVN en KNNV Oost-Achterhoek. De plannen voor een gezamenlijk ledenblad zijn voorlopig in de koelkast gezet.

Daarnaast werken we samen met de Kruidenhof te Mallum, Staatsbosbeheer en de Gemeente Berkelland.

Samenwerking Kruidenhof

6. *We zijn een samenwerkingsverband gestart met de Stichting Kruidentuin om daar schoolklassen van het basisonderwijs te ontvangen en educatie te geven in spelvorm om ze zodoende het nut van kruiden te leren kennen. De leskisten die door de cursisten van de natuurgidsencursus zijn gemaakt worden daar bij ingezet. Dit zou ook nieuwe jeugdleden kunnen opleveren.*

Jaarlijks is er meer belangstelling voor de educatieve projecten voor basisschool-leerlingen in de Kruidenhof. Daar zijn in 2013 ook weer veel schoolklassen ontvangen voor een excursie in de tuin.

Een deel van de wilgentakken die door de werkgroep landschapsbeheer worden gesnoeid, worden gebruikt voor de omheining van de Kruidentuin. We maken dankbaar gebruik van de ruimte in de Kruidenhof voor onze vergaderingen en jeugdactiviteiten.

Omvang van de afdeling

7. *We merken dat binnen onze grote afdeling het zwaartepunt ligt in Eibergen en Neede. In de ledenvergadering van 2010 is besloten om de gemeente Winterswijk toe te voegen aan ons werkgebied. Dit besluit is ook bekrachtigd door het IVN district Gelderland. Daarom blijft het van belang te investeren in onze leden in Winterswijk, Groenlo en Lichtenvoorde om ons draagvlak wat meer te spreiden.*

Door de thema avonden en de korte cursussen te spreiden over de verschillende plaatsen in ons verzorgingsgebied hebben we in 2012 het IVN ook in Winterswijk, Lichtenvoorde en Groenlo onder de aandacht gebracht. Voor de wandelingen was er ook een goed evenwicht over de diverse plaatsen. Dit beleid

blijven we continueren. Daarnaast hebben we middels de gidsencursus ook weer een aantal nieuwe leden in Winterswijk erbij gekregen.

Bestuurssamenstelling

De samenstelling van het bestuur was in het beschreven jaar als volgt:

Piet Schadee	Voorzitter
Tel.: 0545-475341	e-mail: piet-diny-schadee@concepts.nl
Jacqueline Borgers-Collou	Vice-voorzitter
Tel: 0545-479997	e-mail: jborgers-collou@hetnet.nl
Gertrude Bomer	Secretaris
Tel.: 0545-472457	e-mail: gertrudebomer@chello.nl
Henriëtte ter Braak	Penningmeester
Tel. 0544-373277	e-mail: hterbraakvdk@planet.nl
André Hendriks	Lid
Tel. 0544-352043	e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com
Jan Dirk Focker	Lid
Tel.: 0544-487469	e-mail: jandirk@focker.eu
Marcel Karperien	Lid
Tel.: 0545-478378	e-mail: h.b.j.karperien@utwente.nl

Nieuwjaarsreceptie op 6 januari 2013

De nieuwjaarsreceptie werd door heel wat mensen bezocht. Het Natuurhûs in Neede zat weer lekker vol en het werd een plezierige bijeenkomst.

In plaats van de verkiezing van vrijwilliger van het jaar hebben we dit jaar een IVN kennisquiz gehouden met leuke prijzen voor de winnaars.

Ben ter Braak heeft de busreis naar Tiengemeten onder de aandacht gebracht en de eerste thema-avond van het jaar.

In de pauze verkochten de jeugdleden lootjes. De bijbehorende prijzen die gemaakt waren door de leden van de jeugdgroep waren weer een groot succes.

Algemene Leden Vergadering op 20 maart

Op 20 maart 2013 kwam de Algemene Leden Vergadering bijeen waarbij 24 leden aanwezig waren. Vóór de pauze passeerden de gebruikelijke onderwerpen de revue. Gertrude Bomer was aftredend en herkiesbaar. Zij is voor vijf jaar herbenoemd.

Na de pauze hebben we genoten van een prachtige film van Ben Tragter over het Haaksberger veen.

Gebiedscommissie Oost Gelre

De Gebiedscommissie Oost-Gelre is in 2013 gestopt met de werkzaamheden. Wij willen Johnny Janssen, onze natuurafgevaardigde namens het IVN en Jan Dirk Focker, zijn plaatsvervanger, danken voor de wijze waarop zij in deze commissie de natuurbelangen naar voren hebben gebracht. Daarnaast was Jacqueline Borgers-Collou afgevaardigde naar de 'Klankbordgroep'. Jan Dirk Focker was haar vervanger.

Vergaderingen

In 2013 is de volgorde van de vergaderingen veranderd. Eerst vergadert het bestuur met de coördinatoren van de werkgroepen en daarna volgt een bestuursvergadering. Dat is goed bevallen.

De vergaderingen van het bestuur met de coördinatoren vonden plaats op: 13 febr., 17 apr., 5 juni, 11 sept. en 13 nov. (= 5x).

Het bestuur kwam in 2012 op 13 febr., 24 apr., 18 juni, 24 sept. en 19 nov. (= 5x) bijeen.

De Jaarverslagen van de werkgroepen in 2012.

Werkgroep Wandelen

De Wandelingen van 2013 op een rij:

Januari:	Winterdoorstapwandeling vanaf de parkeerplaats op Sportpark 'De Bijenkamp in Eibergen met veel sneeuwval .	51 deelnemers
Februari:	Een wandeling in de Winterswijkse buurtschap Brinkheurne.	22 deelnemers
Maart:	Wandeling door het 'Schwattet Gatt' in Lünten, over de grens bij Rekken.	26 deelnemers
April:	Vogels in het Zwillbrocker Venn. Vroege vogelwandeling in Harreveld.	60 deelnemers 21 deelnemers
Mei:	Vroege vogelwandeling in Zieuwent. Wandeling vanaf het voormalig klooster 'Loreto' in Livelde	11 deelnemers 27 deelnemers
Juni:	Wandeling in de Winterswijkse buurtschap Corle	25 deelnemers
Juli:	Wandeling vanaf de Mallumse Molen naar het retentiegebied van de Ramsbeek.	65 deelnemers
Augustus:	De schansen van Bredevoort.	20 deelnemers
September:	Wisselende landschappen in het Noordijker Veld in Neede.	32 deelnemers
Oktober:	Wandeling in Winterswijk vanaf de Molen Berenschot.	65deelnemers
November:	Herfstwandeling in het Kerkloobos in Eibergen	46 deelnemers
December:	Wandeling door het Wolinkbos in Haarlo	32 deelnemers

Er werd ook nog één wandeling op aanvraag gegidst in Winterswijk.

We kunnen als werkgroep wandelingen terugkijken op een heel goed jaar.

André Hendriks

Werkgroep Gentiaan

Het afdelingsblad De Gentiaan verscheen ook dit jaar vier maal.

Binnen de redactie deden zich verder geen wisselingen voor. Deze bestond het hele jaar uit: Els van Dijk, Iet Hensbroek, Marina Pruyzers, Marco Boekelder, Auke Hoekstra, Kees de Rooij en Peter Polter (coördinator). De layout van het blad werd ook dit jaar verzorgd door Marco Boekelder en Peter Polter.

Ook de deelnemers van de gidsencursus hebben in 2013 meerdere malen een bijdrage geleverd aan de Gentiaan.

Begin 2013 is op verzoek van het bestuur bekeken in hoeverre samenwerking met het afdelingsblad van KNNV Oost-Achterhoek mogelijk is. Van samenvoeging is afgezien, aangezien dit de drukkosten teveel verhoogt. De samenwerking gebeurt voorlopig in de vorm van het gebruik van elkaars kopij. De verslagen van de thema-avonden zijn hier een goed voorbeeld van.

Jos Kleine Punte verzorgde de distributie naar de bezorgers. De Gentiaan werd bezorgd door Truida Hooisma, Frans en Gertrude Bomer in Eibergen en door Johnny en Anke Hollink en Tonnie Klein Breteler in Neede. Annie Venderbosch bezorgde in Lichtenvoorde en Jetty Rodenburg deed de bezorging in Groenlo. Monique Molendijk bezorgde de Gentiaan in Beltrum. Piet en Diny Schadee zorgden voor de postverzending van de Gentiaan aan omliggende afdelingen en bezorgden het blad bij nieuwe leden.

Peter Polter

Werkgroep Jeugd

Leden

Op dit moment telt de jeugdgroep 22 leden. Negen leden gaan naar de middelbare school. De werkgroep is zich aan het beraden om voor of samen met deze oudere jeugdleden aparte activiteiten te organiseren. Het ledenaantal blijft een punt van aandacht.

De leiding van de werkgroep bestaat uit 7 personen, Gerrie Bats, Rian te Bogt, Louise Maarse, Gabine IJben, Els Hendrikk, Trudy Welman en coördinator Monique Molendijk. Ondergetekende Monique heeft aangegeven te willen stoppen als coördinator. Per 1 januari 2014 wordt deze functie tijdelijk overgenomen door Els Hendrikk. Er wordt gezocht naar een nieuwe coördinator.

Activiteiten

Afgelopen jaar hebben we diverse activiteiten georganiseerd: bezoek aan Dierencentrum Beparode en Waterpark Het Lankheet. We hebben geknutseld met natuurlijke materialen, gebouwd in het Mallems Bosje, een hele ochtend aan spelletjes besteed, hebben opdrachten gedaan in het Needse Gedenkbos en geknutseld voor Kerst. We zijn op zoek geweest naar amfibieën, reptielen, vlinders en eetbare natuur. Een aantal jeugdleden heeft deelgenomen aan de jaarlijkse Natuurwerkdag. De hoogtepunten van afgelopen jaar waren het kamperen op camping D'n Eversman in Noordijk en de deelname aan de IVN-ledendag in Burgers' Zoo te Arnhem. Het kamperen was zeer geslaagd en is voor herhaling vatbaar. Tijdens de ledendag in Arnhem op 12 oktober jl. hebben onze jeugdleden een cadeau aan mogen bieden aan staatssecretaris van economische zaken Sharon Dijksma.

Stagiaires

Afgelopen jaar hebben vier deelnemers aan de gidsencursus van de IVN stage gelopen bij de werkgroep jeugd, nl.: Jacques Groefsma, Tineke Eitink, Lidy Vrijheid en Alberdien Leenstra. Twee deelnemers aan de gidsencursus hebben aangegeven belangstelling te hebben voor de werkgroep jeugd.

Scholenwerkgroep Kruidenhof

Ondergetekende Monique is voor de zomervakantie gestopt met de activiteiten binnen de scholenwerkgroep. Gabine en Rian zijn nog steeds lid. De verslaglegging vanuit de werkgroep naar de IVN is overgenomen door Hans Berndsen.

Komend jaar zal aandacht besteed worden aan de herverdeling van taken binnen de werkgroep, het ledenaantal en evt. activiteiten voor oudere jeugdleden.

Monique Molendijk

Werkgroep Promotie

De werkgroep promotie wordt gecoördineerd door Ben ter Braak. Bij de afzonderlijke activiteiten worden verschillende leden ingezet. Dit met grote inzet, waarvoor ook dit jaar allen hartelijk dank. De volgende activiteiten hebben we in 2013 georganiseerd.

-Persberichten.

Het gehele jaar door is er gemiddeld 1 keer per anderhalve week een persbericht uitgegaan voor onze wandelingen en thema avonden. Prettig te merken dat we ook dit jaar weer een stijgende belangstelling van de pers mochten vaststellen. Naar het eind van het jaar zwakte dit echter wat af en werden berichten in een aantal gevallen niet volledig afgedrukt waardoor de starttijden en vertrekadressen een paar keer ontbraken. In oktober is extra aandacht besteed aan het in de pers brengen van de Publiekswandeling die door de deelnemers van de Gidsencursus werden georganiseerd in en buiten ons gebied. Dit met wisselend succes. In de ene plaats werden zelfs extra foto's door de redactie

toegevoegd (Haaksbergen), terwijl in andere omgevingen weinig of niets werd geplaatst.

- Beurzen.

Ook dit jaar hebben we weer deelgenomen aan de tweedaagse lentefair van de Kruidenhof in Eibergen. Door het weer was de toeloop van bezoekers iets geringer. Door de deelnemers van de stand is tevens een bijdrage geleverd aan de door de Kruidenhof uitgezette Kabouterpuzzeltocht en werd er verwezen naar onze jeugdactiviteiten bij de vijver.

In december hebben we weer deelgenomen aan het Winterfestijn in Neede. De Organisatie van dit festijn is ten opzichte van het vorige jaar verbeterd. Echter het aantal bezoekers viel dit jaar erg tegen. Dit evenement in Neede leverde ons toch nog één nieuw lid op. Bovendien hebben zich tijdens beide evenementen een 15 tal bezoekers als belangstellende aangemeld om berichten van onze activiteiten te willen ontvangen.

Ondanks de positieve reacties op de beurzen/fairs is het ook dit jaar lastig gebleken om tot voldoende bezetting van de stands te komen. De coördinator promotie heeft daardoor meerdere blokken zelf moeten vullen. De bezetting wordt nu grotendeels gedragen door enkele leden die dit met veel enthousiasme doen maar ook al vaak bij andere IVN activiteiten betrokken zijn. Een betere verdeling van de bezetting over meerdere leden blijkt moeilijk invulbaar te zijn.

- Busreis. De busreis heeft dit jaar op een ander tijdstip dan voorheen in het jaar plaats gevonden. In plaats van juni zijn we dit jaar al op 20 april vertrokken naar het natuur eilandje Tiengemeten. Met 39 deelnemers een uitstekende bezetting van deze reis naar een bijzonder fraai eiland dat weer aan de natuur is terug gegeven. Ondanks dat hebben we moeten vaststellen dat de wandeling van ca. 7 km voor een kwart van de deelnemers toch aan de lange kant is gebleken. Bij een volgende busreis wordt daarmee dus rekening gehouden. Deze groep heeft een verkorte route terug genomen. De wandeling werd begeleid door een plaatselijke gids.

Ben ter Braak

Werkgroep Vleermuizen

De leden van de werkgroep zijn:

Els Hendrikx, Arie Kornegoor, Auke Hoekstra, Ronald Boomkamp, Kevin Collins, Erika Ordelman (2^e coördinator) en Anke Hollink (coördinator).

Het bestuur van de **Stichting Vleermuizendorp Neede** besluit om per 1 januari 2013 de expositie "**vleermuizen op zolder**" tijdelijk te sluiten in verband met uitbreiding/ herinrichting van de expositie ruimte. (in het bestuur van de stichting hebben ook gidsen van de vleermuizenwerkgroep zitting).

Ondanks dat nog niet alle activiteiten helemaal zijn afgerond, gaat de zolder voor de zomervakantie weer open voor het publiek.

Later dan gepland vindt de officiële heropening plaats van de geheel nieuw ingerichte expo op vrijdag 25 oktober 2013.

In januari heeft de jaarlijkse telling van de vleermuiskelder plaats gevonden. Slechts 1 Grootoor is er gevonden!

Het IVN Oost Achterhoek is in januari 2013 gestart met een natuurgidsen cursus. De eerste activiteit van de werkgroep bestond uit het verzorgen van een theorie – en praktijk avond op resp. 14 en 17 mei, voor de 24 gidsen in opleiding. Tevens hebben een vijftal deelnemers van deze cursus stage gelopen bij onze werkgroep.

Op 18 mei is er een 60 minuten durend interview op de radio met Kevin Collins, een van onze gidsen, die op zijn eigen, enthousiaste wijze, uitleg geeft over de leefwijze van de vleermuizen.

Op 12 juni zijn we te gast op zorgboerderij **De Dennenkamp in Rekken**. Dit op uitnodiging van een Antroposofische school uit Arnhem. 28 Kinderen, 8 begeleiders en 4 stagiaires van de gidsen cursus kijken belangstellend naar de PowerPoint presentatie en gaan mee naar buiten vleermuizen spotten.

21 Juni beklimmen enkele gidsen de toren van de hervormde kerk in Neede voor de jaarlijkse zoldertelling. Ze vinden veel "vleermuispoepjes" en vlindervleugels, maar geen vleermuizen.

12 Juli: Excursie **Camping Den Blanken**: Power point presentatie in de kantine, gevolgd door een wandeling over het terrein. De avond wordt bezocht door 40 kinderen en 25 volwassenen.

19 Juli vertrekt de werkgroep naar **Huppel** (Winterswijk) om te gaan "netvangen" onder leiding van Henriette van der Loo. Van het opzetten van de netten tot het vangen en determineren van de soorten (w.o. de zeldzame baardvleermuis) is het, na het afbreken van de netten, laat geworden.

26 Juli zijn we te gast op camping **D'n Eversman** . Na de presentatie volgt weer een wandeling over het terrein om vleermuizen te spotten. 30 Kinderen en volwassenen zijn aanwezig.

2 Augustus zijn we voor de tweede keer te gast op **Camping Den Blanken**. 80 Deelnemers (kinderen en volwassenen) zien de presentatie en wandelen mee met het spotten van de vleermuizen.

5 Augustus komt Henriette van der Loo naar Neede voor een scholing detecteren en baltsroep herkennen. Mede door de onweersdreiging spotten we heel erg veel vleermuizen, w.o. een drukke aanvliegroute. Bij het waterrijke Vleer is er veel activiteit van de watervleermuis.

30 Augustus besteden we aandacht aan de **Europese Nacht van de Vleermuis**. Helaas is het persbericht onvolledig gepubliceerd, dag, datum en locatie ontbreken, waardoor de opkomst laag is, (10 personen) De mensen die wel aanwezig zijn, hebben veel belangstelling voor de prachtige presentatie, die door Kevin is gemaakt. Ook kwamen er veel vragen van de deelnemers. Deze activiteit heeft plaats gevonden in Grand café "de Hofmaat" te Neede.

20 September is er een avond georganiseerd voor de basisscholen uit Neede en de kerkdorpen. Na een presentatie, waar de leerlingen en meegekomen ouders uitleg krijgen over het leven van de vleermuizen, brengen ze een bezoek aan de expositie. Daarna worden vleermuizen gespot bij Huize De Kamp.

Ook in 2013 zijn we weer op verzoek bij verschillende mensen op huisbezoek geweest, omdat er vleermuizen in- en rond de woning waren aangetroffen. Ook dit seizoen heeft weer eens bewezen dat goede voorlichting mensen op andere gedachten kan brengen en de vleermuizen alsnog mogen blijven. Daar, waar ze absoluut niet welkom waren, is gezocht naar een goede oplossing voor zowel de bewoners als de vleermuizen.

Inmiddels heeft de werkgroep een start gemaakt met het ontwikkelen van activiteiten voor 2014. Maar we blijven altijd afhankelijk van de weersomstandigheden en de vleermuizen zelf!

Anke Hollink.

Werkgroep Cursussen

Voor 2013 stonden zes cursussen gepland, waarvan er uiteindelijk vier plaats hebben gevonden. Als gevolg van de enthousiaste reacties op de cursus fotografie in 2012 hebben we dit jaar flink uitgekapt met vier fotografie cursussen. Uiteindelijk zijn de cursussen voor gevorderden doorgegaan en is er één voor beginners geannuleerd. Dit was door ziekte van de docente helaas ook het geval met de bomencursus. De korte cursus 'solitaire- en honingbijen' werd gegeven volgens planning.

Een extra activiteit als vervolg op de fotografie cursussen was de expositie 'Natuurbeleving' in de Oale Smederieje in Neede. Ca. 200 bezoekers hebben hier van medio juli tot en met oktober kunnen genieten van fraaie foto's die door de deelnemers zijn gemaakt. En hiermee is dan het jaar alweer voorbij.

Tot dusverre heb ik vooral de gemoedelijke sfeer tijdens alle cursussen als bijzonder prettig ervaren. Al heel snel blijken de deelnemers meer gezamenlijke interesses te delen. Naast de kennis die ik tijdens zo'n avond opdoe is het voor mij vooral dát wat het verzorgen van de korte cursussen zo boeiend en leuk maakt. Een lastig aspect vind ik het aanboren van onderwerpen die niet door onze burens of andere (natuur)organisaties worden aangeboden. Tegelijkertijd zie ik dat ook als een uitdaging. Mochten er wensen/suggesties voor een bepaald onderwerp zijn dan hoor ik dat graag.

De korte cursussen krijgen in 2014 uiteraard een vervolg. Er zal één fotocursus voor beginners en een cursus 'voorjaarsplanten en grassen in bloei' in april/mei worden georganiseerd. Een cursus op het gebied van dier- en plantvriendelijk inrichten van de tuin en een 'bijencursus' bevinden zich op het moment van het schrijven van deze tekst in de ontwikkelingsfase. Hebt u als lezer verzoeken in een bepaalde richting of suggesties, dan hoor ik het graag.

Erika Ordelman

Werkgroep Landschapsbeheer

De werkgroep Landschapsbeheer bestaat uit 30 enthousiaste vrijwilligers. Johnny Hollink is coördinator van de werkgroep, Frans Bax is 2^e coördinator.

Iedere eerste zaterdag van de maand is er een werkdag van 9-12 uur. Om alle werkzaamheden af te krijgen wordt er door de week, meestal op de woensdagmiddag, extra gewerkt. Deze middag is van 13.30- 16 uur en is altijd in overleg met de werkgroep leden.

De medewerkers hebben in 2013 de volgende werkzaamheden verricht:

Januari 2013, **Wilgen knotten**: Schaghorstweg in Gelselaar en de Kottebekke in Geesteren.

Februari 2013, **Wilgen knotten**: in Eibergen: Hallerpad, Ramsbeekweg, Niessinkkamp, Lakkerskamp, Haverkortweide, Kooweide, Maasstukke, De Mors, De Maat, Roetgerinkspad en Ketteringsteeg . En in Neede het Spilbroekpark/Hofmaat.

Maart 2013, **Wilgen Knotten**: Rekkense Binnenweg , Holterweg in Eibergen.

April 2013, als dank voor de vele verrichte werkzaamheden is de groep met elkaar uit eten geweest.

April en Juni 2013, **Onderhoud Geologisch Pad**: Needse Berg.

Oktober 2013, **Onderhoud Geologisch Pad**: Needse Berg en onderhoud Diaconiebosje in Eibergen.

November 2013, De **natuurwerkdag** in het Needse Achterveld in samenwerking met Staatsbosbeheer.

November 2013, **Wilgen Knotten**: Slootsdijk in Ruurlo en de Twistdijk in Gelselaar.

December 2013, **Wilgen Knotten**: Twistdijk in Gelselaar en Boshoeck, Kottebekke en Hagdijk in Geesteren.

Het IVN Oost Achterhoek is in januari 2013 gestart met een gidsen cursus. Bij de werkgroep Landschapsbeheer hebben zich een aantal deelnemers gemeld voor een stage en enkele dagdelen meegewerkt. Dank aan deze cursisten voor hun bijdrage.

Alle medewerkers weer heel hartelijk bedankt voor de inzet en het enthousiasme.

Johnny Hollink en Frans Baks.

Jaarverslag 2013 werkgroep thema-avonden

Van de IVN- gidsencursus 2013/2014 hebben 2 deelnemers (Riekske Berendsen en Jan Wiggers) zich aangemeld voor hun stage bij de werkgroep Thema-avonden. Zij zijn bij meerdere thema avonden aanwezig geweest. In het kader van hun stage hebben zij deelgenomen aan een bijeenkomst van de werkgroep. Riekske heeft vervolgens het verslag geschreven van de thema-avond over steenuilen.

In 2013 zijn er 8 thema avonden georganiseerd te weten op:

- maandag 14 januari in het Natuurhûs Koeweide, Neede. Thema: Roofvogels en hun specificaties. Door Cees van Beinum; 110 toehoorders;
- woensdag 6 februari in de Huve, Eibergen. Thema: Natuurlijke begrazing in de Gelderse Poort en in de Oostelijke Rodopen in Bulgarije. Door Fokko Erhart; 22 toehoorders;
- woensdag 6 maart in een zaal van de Zonnebrinkkerk, Winterswijk. Thema: De geologie van Winterswijk. Door Maarten van den Bosch. 45 toehoorders;
- maandag 8 april in het Natuurhûs Koeweide, Neede. Thema: Bijen. Door Jan Ruven; 26 toehoorders;
- woensdag 8 mei in een zaal van de Zonnebrinkkerk, Winterswijk. Thema: Weer en klimaat. Gerrit Vossers; 23 toehoorders;
- maandag 9 september in de filmzaal van het stadsmuseum in Groenlo. Thema: de roggelelie. Door Fred Bos; toehoorders 26;
- donderdag 9 oktober in de Huve, Eibergen. Thema: Steenuilen. Door Ronald van Harxen; 23 toehoorders;
- woensdag 6 november in De Treffer in Lichtenvoorde. Thema: Muizen. Door Henriette van der Loo; 17 toehoorders

Het gemiddelde aantal bezoekers lag op ruim 36 (was 28 in 2012 en 11 in 2011) De werkgroep thema avonden heeft in 2013 onder meer ter voorbereiding van de thema avonden in het jaar 2014 vijf maal vergaderd. Het jaarprogramma voor 2014 is eind februari 2013 afgerond. De data en locaties voor 2014 zijn op 1 februari 2013 doorgegeven aan Erika Ordeman ter voorkoming van doublures bij het organiseren van korte cursussen op dezelfde avonden in 2014.

Gijs heeft met ingang van 1 oktober 2013 zijn taak als coördinator van de werkgroep overgedragen aan Hans Berndsens.

Gijs maakt voor 2013 het jaarverslag van de werkgroep. Hij maakt ook de opbrengst van koffiekas en vrijwillige bijdragen 2013 over naar de penningmeester. In het overleg van de werkgroep is afgesproken dat de helft van de vrijwillige bijdragen door onze penningmeester wordt verrekend met de penningmeester van de KNNV Oost – Achterhoek.

Gijs Verkerk

Werkgroep Website

De webmaster is natuurlijk afhankelijk van het regelmatig aanleveren van verslagen (tekst en foto's) van activiteiten.

Dit jaar werden er in ieder geval van de thema-avonden uitgebreide verslagen aangeleverd (met dank aan Gijs Verkerk) en zorgde Louis Hoekstra weer voor prachtige foto's van de wandelingen. Helaas was het aanleveren van

tekstverslagen van de wandelingen zeer onregelmatig, zodat er vaak alleen maar een foto-impressie op de website kon worden geplaatst.

Ook van de jeugdgroep werden regelmatig verslagen van de activiteiten ontvangen (met dank aan Louise Maarse).

Het afgelopen jaar hoefde Peter Polter mij niet te vervangen (kortere vakantieperiodes), maar het blijft van groot belang dat informatie voor de webmaster naar het webmasteradres: webmasterivnoostachterhoek@gmail.com wordt gestuurd.

Frans Bomer

Gidsencursus

In januari 2013 zijn we gestart met onze derde gidsencursus. Een enthousiaste groep van 25 deelnemers is de uitdaging van een anderhalf jaar durende scholing aangegaan.

De begeleidingsgroep bestaat uit enkele oudgedienden en een aantal mensen die een vorige gidsencursus zelf hebben afgerond en op die manier al wat ervaring hebben, zowel van de IVN afdeling Oost-Achterhoek als vanuit de IVN Noord Midden Achterhoek. Zeven mentoren verzorgen de begeleiding van de individuele cursisten. Tweemaal hebben de cursisten een korte stage gelopen bij IVN werkgroepen van hun keuze.

In het najaar hebben de cursisten in groepen een geslaagde 'publiekswandeling' gepresenteerd. Daarna kwam de focus te liggen op de uitwerking van de afstudeeropdracht.

Gertrude Bomer

Tenslotte

Op 31 december 2013 had het IVN-afdeling Oost-Achterhoek 139 leden (waarvan 3 ereleden en 15 huisgenootleden), 17 jeugdleden en 17 donateurs.

Op 31 december 2012 bedroegen de aantallen respectievelijk: 104 (waarvan 3 ereleden en 18 huisgenootleden), 17 jeugdleden en 18 donateurs.

De contributie voor leden bedroeg in het verslagjaar € 21,00, voor huisgenoten €11,--, jeugdleden € 8,-- en donateurs dienden minimaal € 11.—bij te dragen.

Al met al was 2013 voor onze afdeling een jaar waar met voldoening op mag worden teruggezien!

januari 2014,

*Gertrude Bomer-van der Mheen,
secretaris*